

Мр Драгица Ожеговић

СТАВОВИ УЧЕНИКА ПРВОГ РАЗРЕДА О ШКОЛИ

Резиме:

Прва искуства дјетета у школи су веома важни фактори за успјешан старт и значајан индикатор цјелокупног успјеха у школовању и каснијг сналажења у животу. У раду су изнесени резултати емпиријског неексперименталног истраживања чији је циљ утврђивање ставова ученика првог разреда о школи.

Кључне ријечи: ученици, школа, емоционална клима, став

УВОД

Полазак ученика у школу значајан је догађај за цијелу породицу а посебно за само дијете. То је први велики корак дјетета на путу к зрелости, путу уласка у свијет одраслих, свијет обавеза и одговорности. Доласком у школу дијете улази у за њега посве другачију средину гдје треба да прихвати нова правила понашања да: долази у тачно одређено вријеме у школу, дуже сједи на одређеном мјесту, пажљиво слуша, одговара на питања, извршава разне захтјеве, комуницира са другом дјецом и одраслима, сарађује са њима. Први контакти с школом изазивају веома различите реакције дјеце: радозналост бојажљивост, радост, исчекивања, збуњеност, равнодушност, уплашеност. Прва искуства дјетета у школу су један од веома важних ако не и пресудних фактора за успјех у школи. Успјешан старт у школи је значајан индикатор даљег успјешног школовања и каснијег сналажења и успјеха у животу јер веома снажно утиче на развој позитивне слике о себи, позитивног става о учењу и важности школе уопште. Зато је важно да школе креирају адекватан амбијент у којем ће се дијете осјећати прихваћено, сигурно, заштићено, задовољно. Да би се ово постигло наставници морају имати емоционалну осјетљивост за различите потребе и могућности дјеце а такође развијати властите емоционалне компетенције. Емоционалне компетенције наставника подразумјева свесност властитих емоција, способност опажања туђих емоција, способност емпатије, способност исказивања емоција ријечима, схватање да унутрашње емоционално стање не мора бити усклађено са вањским манифестацијама и способност управљања властитим емоцијама (осјећам се онако како се желим осјећати). Неразвијене емоционалне компетенције наставника најчешћи су разлог што велики број дјеце не постиже очекивани успјех у школи, показују страх од школе и осјећају се лоше у школи. Због тога данашњу нашу школу неки називају опасном с обзиром на посљедице по развој дјетета настале усљед емоционалне неосјетљивости за потребе и проблеме дјеце, омаловажавање и етикетирање. Школе које су креирале адекватан школски амбијент и наставници развили

сопствене емоционалне компетенције креирале су значајан предуслов за успјешан рад и остваривање постављених задатака.

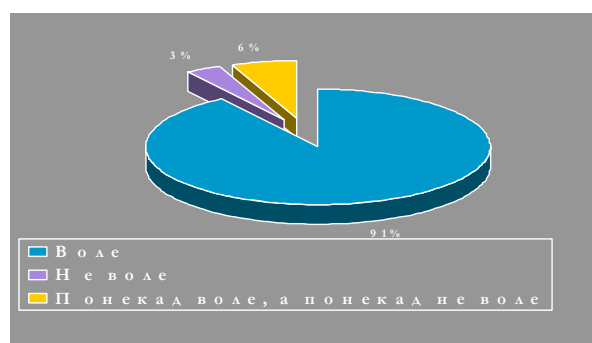
Резултати испитивања мишљења ученика

Испитивања ученика вршено је с циљем утврђивања ставова и мишљења ученика првог разреда о школи. Протокол је конструисан с циљем да се испита однос ученика према школи, разлози због којих воле долазити у школу, шта посебно воле да раде у школи, да ли се играју у школи, шта им се у школи не свиђа и извршена је квалитативна процјена постигнућа ученика у школи, и квалитета ученичких свесака и радних листова.

Испитивањем су обухваћена 70 одјељења са 1439 ученика првог разреда основних школа Републике Српске.

1. Волите ли долазити у школу ?

Воле		Не воле		Понекад воле, а понекад не воле	
број ученика.	%	број ученика.	%	број ученика	%
1305	90,69	48	3,33	86	5,98



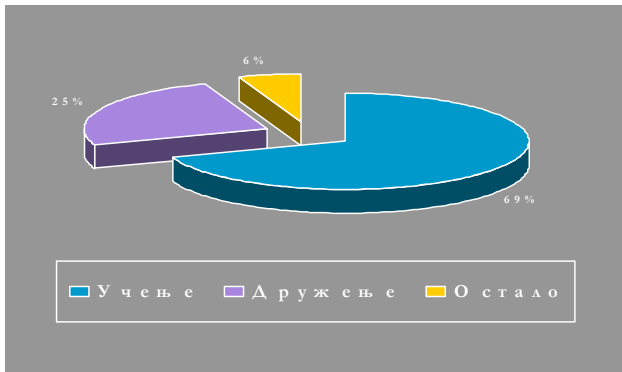
На основу добијених података видљиво је да највећи број ученика воли долазити у школу (90,69%), понекад воли а понекад не воли долазити у школу 5,98% ученика. Најмањи је проценат ученика који не воле долазити у школу (3,33%).

Добијени подаци су охрабрујући јер свакако говоре у прилог чињеници да се већина ученика добро осјећа у школи, има позитиван став о школи и радо проводе вријеме у школском амбијенту. Ово даље говори да су школе спремне да креирају адекватно школско окружење и позивну емоционалну климу за прихват најмлађих ученика што је прва и основна претпоставка њихове успјешне интеграције у школски колектив и и даљег успјешног рада .

2. Због чега волите долазити у школу?

Све одговоре ученика груписали смо у три категорије: одговоре који се односе на све ситуације учења, одговоре који се односе на дружење и остале одговоре.

учења		дружење		остало	
број ученика	%	број ученика	%	број ученика	%
1005	69,84	354	24,60	80	5,56



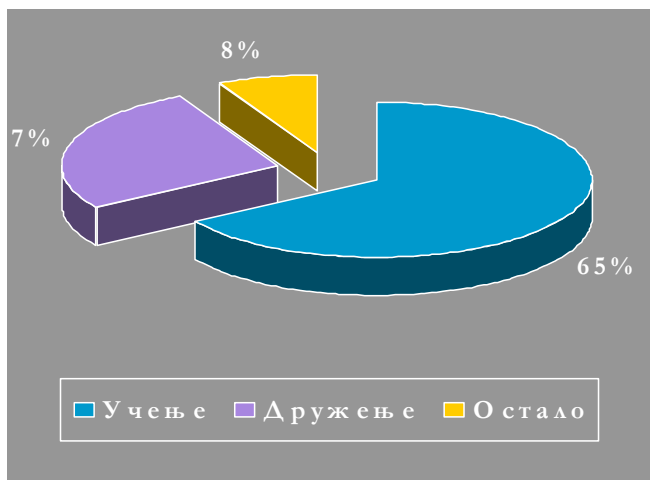
Најчешћи разлози због којих дјеца воле долазити у школу су учење 69,84 %. Други најчешћи разлог због којег дјеца воле долазити у школу је дружење 24,60% ученика. Изненађујуће је колико дјеца овог узраста придају значај учењу. Овакви ставови намлађих представљају значајан темељ за успјешност васпитно-обазовног рада с њима. Оно што остаје дилема је да ли су дјеца на овом узрасту спремна да дају пожељан одговор или су већ у најранијем школском узрасту прихватили учење као своју обавезу.

Остали разлози због којих воле долазити у школу су: воли да причају приче, лијепо ми је у школи, имам пуно другова и другарица, волим да се играм, волим да добијем петицу, волим да идем у салу и радимо физичко, волим учитељицу, у школи је забавно, увијек радимо неке нове ствари, волим рецитовати, због цртаних филмова, радимо на рачунару, није нам досадно, радимо добре задатке, добра нам је учитељица, имамо пуно ликовног, идемо у велику салу и правимо приредбу, да будемо лијепо васпитани.

3. Шта бисте жељели чешће радити у учионици ?

Све одговоре ученика груписали смо у три категорије: одговоре који се односе на све ситуације учења, одговоре који се односе на дружење и остале одговоре

учење		дружење		остало	
број ученика	%	број ученика	%	број ученика	%
947	65,81	383	26,61	109	7,6

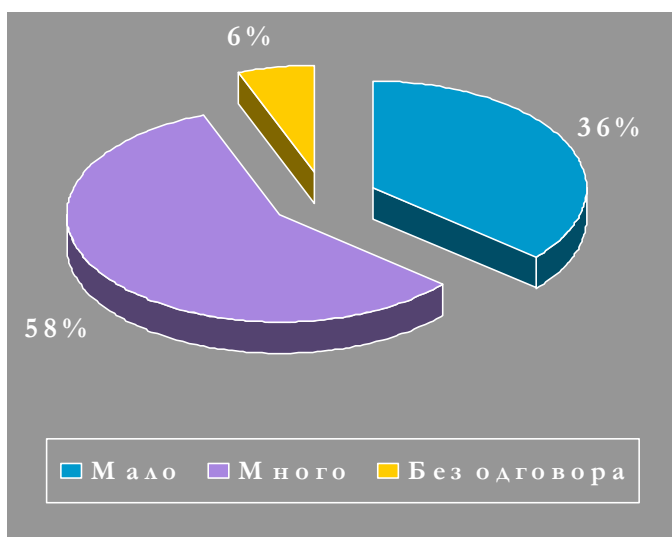


Одговори ученика слични су као у претходном питању. Највише ученика воли учити у школи (65,81% ученика), 26,61% ученика воле да се друже у школи и 7,6% их воле неке друге активности.

У школу би вољели чешће: да се такмиче јер буду сретни када побиједу, да се играју, ићи напоље јер то волим, радити на компјутеру јер то волим, да плешу, да глуме, да пјевају, радити гимнастику јер тако протежемо мишиће, да чешће славимо рођендане, учити свирати, слушати музику, пјевати, садимо биљке и причамо о биљкама, помагати учитељици и друговима, правити разне украсе, да идемо у природу, да правимо честитке и лепезу, да правимо од пластелина, да глумимо, да активности буду уједначене, не волим када нешто морам радити више од другог, да идемо на излет, да имамо велике паузе, да идемо чешће у парк.

4. Да ли се играте у школи?

Мало		Много		Без одговора	
број учен.	%	број учен.	%	број учен.	%
518	35,99	836	58,09	85	5,9



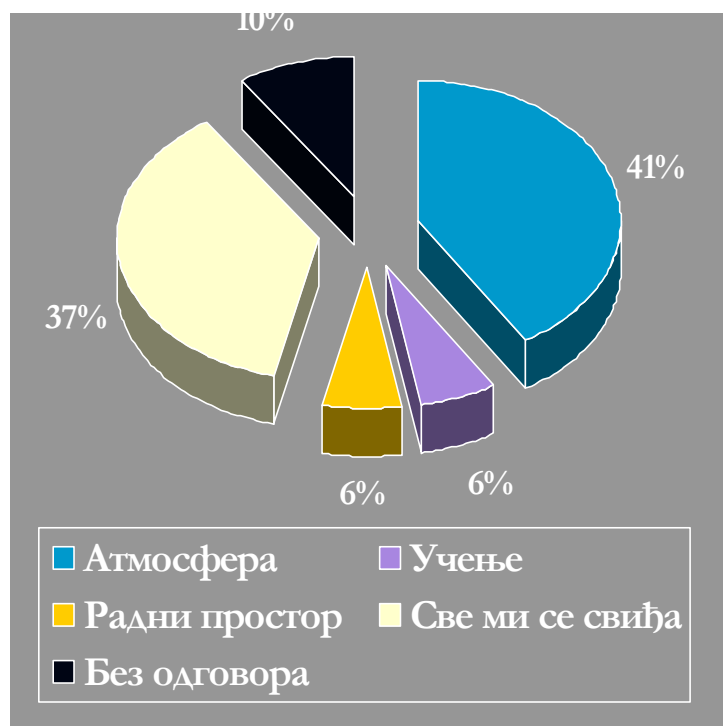
Више од половине ученика (58,09%) изјављује да се у школи игра пуно. Ово је свакако добар индикатор успјешности организовања наставе кроз игролике активности. Дјеца долазе до нових спознаја кроз ситуације које су врло блиске игри.

5. Да ли постоји нешто што вам се у вашем разреду не свиђа?

Ради боље прегледности све одговоре смо груписали у категорије: атмосфера, учење, радни простор, све им се виђа и без одговора.

У категорију одговора не свиђа ми се атмосфера сврстали смо све одговоре ученика који се односе на ометање рада, вика и галама, а под радни простор све одговоре који се односе на уређењост учионице и школе.

атмосфера		учење		радни простор		све им се свиђа		без одговора	
број учен.	%	број учен.	%	број учен.	%	број учен.	%	број учен.	%
593	41,21	88	6,11	92	6,39	529	36,76	137	9,52



Највећи број ученика (41,21%) изјављују да им се у школи не свиђа атмосфера (бука, галама, вика, ометање рада).

Нешто мање ученика 36,76% изјавило је да им се све свиђа у разреду. Не воли да учи 6,11% најмлађих учесника васпитно-образовног процеса.

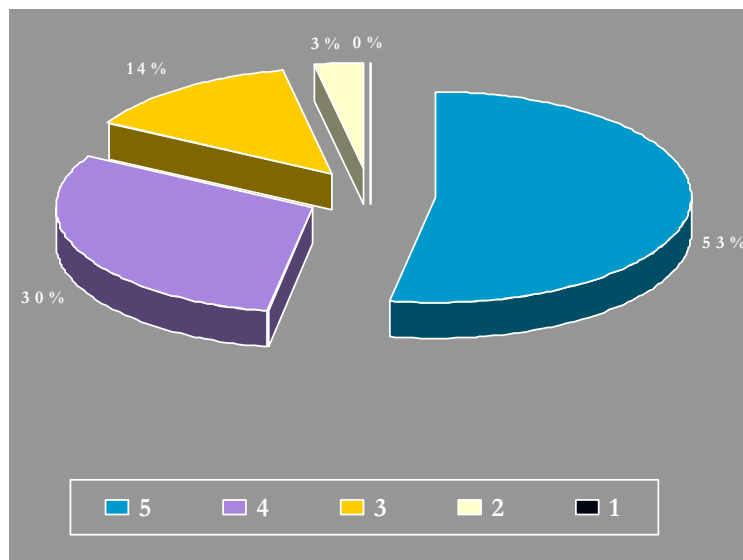
У школи им се не свиђа (најчешћи одговори) кад неко виче, кад не слушамо учитељицу, кад неко каже ружну ријеч, кад је воћни дан а нека дјеца не донесу воће за ужину, што морају рано долазити у школу, што су ученици немирни, кад

се дјеца туку, свађају, кад се неко гура, кад неко скаче по учионици, кад ми неко смета док радим задатке, кад неко псује, говори ружне ријечи, кад ми другари сметају док радим, узимају ми моје ствари, што се отимају за играчке и уништавају намјештај, што не идем у школу преко распуста, кад ученици не слушају учитељицу, бацају играчке, кад неки раније заврше задатак па сметају, кад добијемо задаћу, кад велики причају у ходнику и ометају нас док радимо, гуркање, кад неко вара учитељицу, кад неко не слуша учитељицу, кад радим а неко од другара ме запиткује, кад неко плаче, кад неко лаже, кад неко сједи сам за столом, кад је неуредна учионица, кад тргамо слике са зида, кад неко прича на часу, кад не слушамо оног који говори, не волим одлазак кући, кад неко омета наставу, кад неко трчи по разреду, неки ученици не воде рачуна о уредности учионице, кад морам писати, радити математику, не свиђају ми се зидови у учионици.

Сагледавајући одговоре најмлађих ученика увиђамо озбиљност њихових схватања школе и рада у школи. Ученици овог узраста веома добро разликују прихватљиво понашање од неприхватљивог и увиђају факторе који ометају рад.

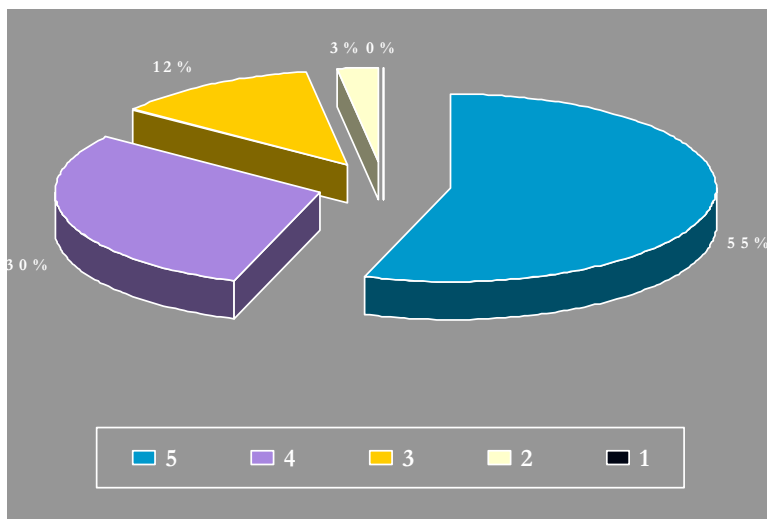
6. Процјена шта су научили до сада у школи . Одговори ученика вредновани оцјенама (1-5)

5		4		3		2		1	
број учен.	%	број учен.	%	број учен.	%	број учен.	%	број учен.	%
759	52,74	431	29,95	201	13,96	45	3,01	3	0,02



7. Процјена квалитета ученичких свесака и радних листова

5		4		3		2		1	
број учен.	%	број учен.	%	број учен.	%	број учен.	%	број учен.	%
792	55,1	430	29,81	176	12,31	37	2,57	4	0,02



Приближно слични резултати су у процјени квалитета ученичких свесака и радних листова. Нема већих разлика у квалитету ученичких свесака и радних и процјењеног успјеха ученика. Успјех у извршавању школских обавеза није једини фактор позитивног става ученика о школи. Успјешнијих ученика (одличних и врлодобрих) у узорку је било око 80%, да воли ићи школу изјавило је око 91% ученика и 6% понекад воли ићи.

Педагошко-психолошке спознаје и резултати нашег истраживања потврђују да ученици радо бораве у средини гдје се осјећају сигурни, заштићени, прихваћени, гдје се уважавају њихове потребе и жеље и дају се могућности да задовоље своје потребе и искажу своју особеност.

Судећи по добијеним резултатима ученици првог разреда наше основне школе имају позитивна искуства и ставове о школи, радо бораве, уче и друже се с вршњацима и наставницима. Ово нас даље наводи на увиђања да наставници разредне наставе одлично познају потребе и могућности дјецe овог узраста, уважавају их у раду са дјецом и креирају позитивну и подстицајну емоционалну климу и раду. Оваквим стањем у настави првог разреда свакако се створене значајне предиспозиције за прихватање школе и обавеза произашлих из ње постављени адекватни темељи успјеха у даљем школовању.

Литература

1. Амонашвили, Ш.А. (1999): Школа живота, Београд, Заједница учитељских факултета
2. Бранковић, Д. (1999). Детерминанте позиције васпитаника у образовно-васпитном процесу. Педагогија бр. 1-2, стр. 31-35.
3. Гордон, Т. (1998): Како бити успјешан наставник, Креативни центар
4. Сузић, Н. (1998). Како мотивисати ученике, Српско Сарајево, Завод за уџбенике и наставна средства Републике српске
5. Сузић, Н. (1995) Особине наставника и однос ученика према настави, Бања Лука, Народна и универзитетска библиотека